



# **КУРСОВА РАБОТА**

**НА ТЕМА:**

**"ПЕЧЕЛИВШИ И ГУБЕЩИ" ОТ УЧАСТИЕТО В ЕС (НА ПРИМЕРА НА  
ЕСТОНИЯ)**

**Изготвил:**

**Проверил:**

**СОФИЯ, 2018**

## УВОД

Естония е една от най-малките държави в ЕС с население 1.3 млн. жители. Обявява независимост от бившия СССР през август 1991 г. Година и половина преди това (от 01.01.1990 г.) възстановява централната си банка (Bank of Estonia), функционирала до 1940 г. През 1992 г. страната става член на МВФ, а от 1999 г. и на Световната търговска организация. През 2004 г. тя вече е член на НАТО и ЕС. През 2007 г. е включена в Шенгенската зона, а през 2010 г. в ОИСР. От 01.01.2011 г. Естония първа от трите балтийски държави се присъединява към ЕПС.

**Примерът на Естония впечатлява със сравнително краткия период на преход от централно планирана към динамична и пълноценно функционираща пазарна икономика.**

### 1. Успешният път на Естония

Валутният борд в Естония, въведен през 1992 г., обикновено се сочи като ключова мярка в процеса на преодоляване на сериозните макроикономически дисбаланси в икономиката през този период. Финансовата система и цялата национална икономика се оказват облагодетелствани от това, че той се асоциира с прозрачност и доверие почти колкото златния стандарт. Едно изследване определя функционирането на валутния борд в Естония като съществен фактор за бързия успех на страната в прехода към пазарна икономика<sup>1</sup>.

Естония става независима държава през август 1991 г. и след по-малко от година първа от трите балтийски държави възстановява националната си валута ЕЕК (естонска корона), съществувала в периода 1928-1940 г. Едновременно с този акт е въведен и валутният борд с много строги правила, които изключват възможности за провеждане на дискреционна парична политика. Паричната политика е подчинена на задължението за поддържане на обявеното фиксирано съотношение – първоначално към германската марка, а от 1999 г. към еврото, без допустим толеранс за пазарни колебания на курса. Интересно е положението относно възможността за прибегване до дългово финансиране на държавния бюджет. Ограниченията в това отношение на практика имат за резултат необходимост от поддържане на балансиран бюджет, като се има предвид невъзможността по това време за дългово финансиране на държавата на международните

---

<sup>1</sup> Knöbl, A. et al. (2002). The Estonian Currency Board: Its Introduction and Role in the Early Success of Estonia's Transition to a Market Economy, IMF Working Paper, WP/02/96, [www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2002/wp0296.pdf](http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2002/wp0296.pdf).

пазари и правилата относно финансирането на националния финансов пазар. Това е важно, защото един от ключовите фактори за сравнително краткия преход от планова към пазарна икономика, както и краткия за период на рецесия, първата половина на 2008 г. е точно поддържаният нисък публичен дълг.

Балтийските държави, вкл. Естония, не преминават през дългова криза. Въпреки всички финансови и икономически трудности в условията на съвременната световна криза те не са ввлечени в дълговата спирала на Европа.

Поддържащата валутния борд икономическа политика включва и друг важен елемент – стабилен финансов сектор, основна част от който в Естония е банковата система.

Други много важни елементи на икономическата политика на прехода в Естония са гъвкавият трудов пазар, данъчна система, характеризираща се с прости правила и прозрачност, както и агресивна приватизационна политика (при наличието само на 34 частни компании (преди 1991 г.).

За страната 90-те години на XX век са белязани от различен род проблеми и трудности, съпътстващи извършваната трансформация на политическата и икономическата система. Възможността за успешно преминаване през планираните реформи и във връзка с това огромните материални лишения за по-голямата част от населението се определят от обществен консенсус. Той се отнася до дистанциране от една политическа и икономическа система в полза на направения стратегически избор за сближаване с желаните нови основни партньори на страната. Оттук следва много важният извод относно възможността за осъществяване на тежки и болезнени реформи в една национална икономика. Наличието на силен обществен консенсус за промените е необходимото условие, което е в основата на успешен преход, и то за сравнително кратко време, какъвто е случаят с Естония.

Съвременните сериозни проблеми за Естония започват през първата половина на 2008 г., когато посоката на капиталовите потоци се обръща. Капиталовият приток до този момент е довел до кредитен бум в естонската икономика, но с увеличаването на икономическата несигурност и развитието на кризисни процеси в света капиталите започват да се изтеглят от определени региони, вкл. Централна и Източна Европа, в търсене на по-сигурни убежища. След последвалия срив на пазара на недвижими имоти икономиката на Естония изпада в рецесия и само за 2009 г. БВП намалява с 14%, а дефицитът по текущата сметка се превръща в излишък в размер на 3.4% от БВП поради значително свитото вътрешно търсене и потребление. Една от характеристиките на